

## Debreceni Ítéltábla

Bf.II.238/2014/14. sz.

A Debreceni Ítéltábla, mint másodfokú bíróság a Debrecenben 2014. szeptember 1. napján tartott nyilvános ülés alapján meghozta és kihirdette a következő

### ítéletet:

A folytatólagosan, üzletszerűen elkövetett különösen nagy kárt okozó csalás büntette és más bűncselekmények miatt és társai ellen indított büntetőügyben a Debreceni Törvényszék 2013. április 2. napján kihirdetett 7.B.364/2009/427. számú ítéletét a fellebbezéssel érintett I. r., V. r., VI. r., VIII. r., XII. r., XIII. r., XVII. r., XVIII. r., XXI. r., XXXIII. r. vádlottak tekintetében megváltoztatja a következők szerint.

I. r. vádlott vagyon elleni cselekményeit 92 rendbeli csalás büntettének (1978. évi IV. törvény 318. § (1) bekezdés, (4) bekezdés a) pont) - melyből 41 rendbeli kísérlet, 28 rendbeli felbujtóként, míg 64 rb. bűnsegédként elkövetett -,

V. r. vádlott vagyon elleni cselekményeit 12 rendbeli csalás büntettének (1978. évi IV. törvény 318. § (1) bekezdés, (4) bekezdés a) pont) - melyből 8 rendbeli kísérlet, 3 rendbeli felbujtóként, míg 9 rendbeli bűnsegédként elkövetett -,

VI. r. vádlott vagyon elleni cselekményeit 9 rendbeli csalás büntettének (1978. évi IV. törvény 318. § (1) bekezdés, (4) bekezdés a) pont) - melyből 5 rendbeli kísérlet, 3 rendbeli felbujtóként, míg 6 rendbeli bűnsegédként elkövetett -,

VIII. r. vádlott vagyon elleni cselekményeit 4 rendbeli csalás büntettének (1978. évi IV. törvény 318. § (1) bekezdés, (4) bekezdés a) pont) - melyből 2 rendbeli kísérlet, 3 rendbeli felbujtóként, míg 1 rendbeli bűnsegédként elkövetett -,

XII. r. vádlott vagyon elleni cselekményeit 8 rendbeli csalás büntettének (1978. évi IV. törvény 318. § (1) bekezdés, (4) bekezdés a) pont) - melyből 6 rendbeli kísérlet, 7 rendbeli felbujtóként, míg 1 rendbeli bűnsegédként elkövetett -,

XIII. r. vádlott vagyon elleni cselekményeit 4 rendbeli csalás büntettének (1978. évi IV. törvény 318. § (1) bekezdés, (4) bekezdés a) pont) - melyből 3 rendbeli kísérlet, 2 rendbeli felbujtóként, 2 rendbeli pedig bűnsegédként elkövetett -,

XVII. r. vádlott vagyon elleni cselekményeit 2 rendbeli felbujtóként elkövetett csalás büntette kísérletének (1978. évi IV. törvény 318. § (1) bekezdés, (4) bekezdés a) pont),

XVIII. r. vádlott vagyon elleni cselekményeit 8 rendbeli csalás büntettének (1978. évi IV. törvény 318. § (1) bekezdés, (4) bekezdés a) pont) - melyből 1 rendbeli kísérlet, 5 rendbeli felbujtóként, míg 3 rendbeli bűnsegédként elkövetett -,

XXI. r. vádlott vagyon elleni cselekményeit 2 rendbeli felbujtóként elkövetett csalás büntettének (1978. évi IV. törvény 318. § (1) bekezdés, (4) bekezdés a) pont), valamint

XXXIII. r. vádlott vagyon elleni cselekményeit 2 rendbeli bűnsegédként elkövetett csalás büntette kísérletének (1978. évi IV. törvény 318. § (1) bekezdés, (4) bekezdés a) pont) minősíti.

I. r. vádlottat 3 rendbeli bűnsegédként elkövetett csalás büntette kísérletének (1978. évi IV. törvény 318. § (1) bekezdés, (4) bekezdés a) pont) vádja alól,

V. r. vádlottat 3 rendbeli bűnsegédként elkövetett csalás büntette kísérletének (1978. évi IV. törvény 318. § (1) bekezdés, (4) bekezdés a) pont) vádja alól,

VI. r. vádlottat 1 rendbeli bűnsegédként elkövetett csalás büntettének (1978. évi IV. törvény 318. § (1) bekezdés, (4) bekezdés a) pont) vádja alól, továbbá

VIII. r. vádlottat 1 rendbeli bűnsegédként elkövetett csalás büntettének (1978. évi IV. törvény 318. § (1) bekezdés, (4) bekezdés a) pont) vádja alól felmenti.

V. r. vádlott büntetését 500 (ötszáz) napi tétel pénzbüntetésre enyhíti. Egy napi tétel összegét 150 (egyszázötven) forintban határozza meg. Az így kiszabott 75.000 (hetvenötezer) forint pénzbüntetést meg nem fizetése esetén 500 (ötszáz) nap fogházban végrehajtandó szabadságvesztésre kell átváltoztatni.

VI. r. vádlott büntetését 400 (négy száz) napi tétel pénzbüntetésre enyhíti. Az egy napi tétel összegét 200 (kettő száz) forintban határozza meg. Az így kiszabott 80.000 (nyolcvanezer) forint pénzbüntetést meg nem fizetése esetén 400 (négy száz) nap fogházban végrehajtandó szabadságvesztésre kell átváltoztatni.

VIII.r. vádlott büntetését 350 (háromszázötven) napi tétel pénzbüntetésre enyhíti. Az egy napi tétel összegét 150 (egyszázötven) forintban állapítja meg. Az így kiszabott 52.500 (ötvenkettőezer-ötszáz) forint pénzbüntetést meg nem fizetése esetén 350 (háromszázötven) nap fogházban végrehajtandó szabadságvesztésre kell átváltoztatni.

XII. r. vádlott büntetését 540 (ötszáznegyven) napi tétel pénzbüntetésre enyhíti. Az egy napi tétel összegét 200 (kettő száz) forintban állapítja meg. Az így kiszabott 108.000 (egyszáznyolcezer) forint pénzbüntetést meg nem fizetése esetén 540 (ötszáznegyven) nap fogházban végrehajtandó szabadságvesztésre kell átváltoztatni.

XIII. r. vádlott büntetését 350 (háromszázötven) napi tétel pénzbüntetésre enyhíti. Az egy napi tétel összegét 200 (kettő száz) forintban állapítja meg. Az így kiszabott 70.000 (hetvenezer) forint pénzbüntetést meg nem fizetése esetén 350 (háromszázötven) nap fogházban végrehajtandó szabadságvesztésre kell átváltoztatni.

XVII. r. vádlott büntetését 300 (háromszáz) napi tétel pénzbüntetésre enyhíti. Az egy napi tétel összegét 150 (egyszázötven) forintban állapítja meg. Az így kiszabott 45.000 (negyvenötezer) forint pénzbüntetést meg nem fizetése esetén 300 (háromszáz) nap fogházban végrehajtandó szabadságvesztésre kell átváltoztatni.

XVIII. r. vádlott büntetését 500 (ötszáz) napi tétel pénzbüntetésre enyhíti. Az egy napi tétel összegét 300 (háromszáz) forintban állapítja meg. Az így kiszabott 150.000 (egyszázötvenezer) forint pénzbüntetést meg nem fizetése esetén 500 (ötszáz) nap fogházban végrehajtandó szabadságvesztésre kell átváltoztatni.

XII. r. vádlott tekintetében a Debreceni Városi Bíróság 53.B.3217/2001/2. számú határozatával kiszabott 6 hónap fogházbüntetés, míg XVIII. r. vádlott vonatkozásában a Debreceni Városi Bíróság 13.B.649/2002/2. számú, illetőleg a Hajdú-Bihar Megyei Bíróság,

mint másodfokú bíróság 3.Bf.990/2002/2. számú határozataival kiszabott 5 hónap börtönbüntetés végrehajtásáról szóló rendelkezéseket mellőzi.

I. r. vádlott vonatkozásában 13.495.000 Ft (tizenhárommillió-négyszázkilencvenötezer), V. r. vádlott vonatkozásában 925.000 Ft (kilencszázhuszonötezer), VI. r. vádlott vonatkozásában 750.000 Ft (hétszázötvenezer), XII. r. vádlott vonatkozásában 975.000 Ft (kilencszázhetvenötezer), XIII. r. vádlott vonatkozásában 975.000 Ft (kilencszázhetvenötezer), míg XVIII. r. vádlott vonatkozásában 450.000 Ft (négy százötvenezer) összegben vagyonekobbzást rendel el.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét a fellebbezéssel érintett I. r., V. r., VI. r., VIII. r., XII. r., XIII. r., XVII. r., XVIII. r., XXI. r, valamint XXXIII. r. vádlottak vonatkozásában helybenhagyja.

A másodfokú eljárásban összesen 120.000 (egyszázhuszezer) forint bűnügyi költség merült fel, melyből 16.000 (tizenhatezer)-Ft-ot I. r. vádlott, 16.000 (tizenhatezer) Ft-ot V. r. vádlott, 16.000 (tizenhatezer) Ft-ot VI. r. vádlott, 12.000-12.000 (tizenkettőezer-tizenkettőezer) Ft-ot a VIII. r. és XVII. r. vádlott, 16.000 (tizenhatezer) Ft-ot a XIII. r. vádlott, 16.000 (tizenhatezer) Ft-ot a XXI. r. vádlott, 16.000 (tizenhatezer) Ft-ot XXXIII. r. vádlott visel.

I.r. vádlott személyi igazolványának száma , és lakcíme: tartózkodási helye: V. r. vádlott lakcíme: XII. r. vádlott lakcíme:

XIII. r. vádlott: személyi igazolványának száma: XVIII. r. vádlott személyi igazolványának száma:

#### Indokolás:

Az ügyben elsőfokú bírósággént eljáró Debreceni Törvényszék 2013. április 2. napján kihirdetett 7.B 364/2009/427. sorszámú ítéletével I. r. vádlottat 1 rendbeli folytatólagosan, társtettesként elkövetett csalás büntette (Btk. 318. § (1) bekezdés, (2) bekezdés c) pont, (7) bekezdés b) pont) és 92 rendbeli bűnsegédként elkövetett magánokirat-hamisítás vétsége miatt halmazati büntetésül 2 év - végrehajtásában 5 év próbaidőre felfüggesztett - börtönre;

V. r. vádlottat 1 rendbeli folytatólagosan, társtettesként elkövetett csalás büntette (Btk. 318. § (1) bekezdés, (2) bekezdés c) pont, (6) bekezdés b) pont), 1 rendbeli orgazdaság büntette (Btk. 326. § (1) bekezdés, (3) bekezdés a) pont) és 12 rendbeli bűnsegédként elkövetett magánokirat-hamisítás vétsége (Btk.276. §) miatt halmazati büntetésül 1 év 4 hónap - végrehajtásában 3 év próbaidőre felfüggesztett - börtönre;

VI. r. vádlottat 1 rendbeli folytatólagosan, társtettesként elkövetett csalás büntette (Btk. 318. § (1) bekezdés, (2) bekezdés c) pont, (6) bekezdés b) pont) és 9 rendbeli folytatólagosan, társtettesként elkövetett magánokirat-hamisítás vétsége (Btk. 276. §) miatt halmazati büntetésül 1 év 2 hónap- végrehajtásában 2 év próbaidőre felfüggesztett - börtönre;

VII. r. vádlottat 1 rendbeli folytatólagosan, társtettesként elkövetett csalás büntette (Btk. 318. § (1) bekezdés, (2) bekezdés c) pont, (6) bekezdés b) pont) és 4 rendbeli bűnsegédként elkövetett magánokirat-hamisítás vétsége (Btk. 276. §) miatt halmazati büntetésül 1 év - végrehajtásában 2 év próbaidőre felfüggesztett - börtönre;

XII. r. vádlottat 1 rendbeli folytatólagosan, társtettesként elkövetett csalás büntette (Btk. 318. § (1) bekezdés, (2) bekezdés c) pont, (6) bekezdés b) pont), 8 rendbeli bűnsegédként elkövetett magánokirat-hamisítás vétsége (Btk. 276. §) és 1 rendbeli bűnpártolás vétsége (Btk. 244. § (1) bekezdés c) pont) miatt halmazati büntetésül 1 év 4 hónap börtönre, valamint mellékbüntetésül 2 év közügyektől eltiltásra;

XIII. r. vádlottat 1 rendbeli folytatólagosan, társtettesként elkövetett csalás büntette (Btk. 318. § (1) bekezdés, (2) bekezdés c) pont, (6) bekezdés b) pont) és 4 rendbeli bűnsegédként elkövetett magánokirat-hamisítás vétsége (Btk. 276. §) miatt halmazati büntetésül 1 év - végrehajtásában 2 év próbaidőre felfüggesztett - börtönre;

XVII. r. vádlottat 1 rendbeli folytatólagosan, társtettesként elkövetett csalás büntettének kísérlete (Btk. 318. § (1) bekezdés, (5) bekezdés a) pont) és 2 rendbeli bűnsegédként elkövetett magánokirat-hamisítás vétsége (Btk. 276. §) miatt halmazati büntetésül 6 hónap - végrehajtásában 2 év próbaidőre felfüggesztett - börtönre;

XVIII. r. vádlottat 1 rendbeli folytatólagosan, társtettesként elkövetett csalás büntette (Btk. 318. § (1) bekezdés, (2) bekezdés c) pont, (6) bekezdés b) pont) és 8 rendbeli bűnsegédként elkövetett magánokirat-hamisítás vétsége (Btk. 276. §) miatt halmazati büntetésül 1 év börtönre, mellékbüntetésül 1 év közügyektől eltiltásra ítélte;

XXI. r. vádlottat 1 rendbeli folytatólagosan, társtettesként elkövetett csalás büntette (Btk. 318. § (1) bekezdés, (4) bekezdés a) pont) és 2 rendbeli folytatólagosan, bűnsegédként elkövetett magánokirat-hamisítás vétsége (Btk. 276. §) miatt 3 év időtartamra; valamint

XXXIII. r. vádlottat 1 rendbeli folytatólagosan, társtettesként elkövetett csalás büntette (Btk. 318. § (1) bekezdés, (4) bekezdés a) pont) és 2 rendbeli bűnsegédként elkövetett magánokirat-hamisítás vétsége (Btk. 276. §) miatt 2 év időtartamra próbára bocsátotta.

Ugyanakkor I. r. vádlottat 3 rendbeli bűnsegédként elkövetett magánokirat-hamisítás vétségének vádja alól, V. r. vádlottat 4 rendbeli bűnsegédként elkövetett magánokirat-hamisítás vétségének vádja alól, VI. r. vádlottat 1 rendbeli bűnsegédként elkövetett magánokirat-hamisítás vétségének vádja alól, VIII. r. vádlottat 1 rendbeli bűnsegédként elkövetett magánokirat-hamisítás vétségének vádja alól és XII. r. vádlottat 1 rendbeli bűnsegédként elkövetett magánokirat-hamisítás vétségének vádja alól felmentette. XII. r. vádlott vonatkozásában a Debreceni Városi Bíróság 53.B.3217/2001/2. számú határozatával jogerősen kiszabott 6 hónap felfüggesztett fogházbüntetés valamint XVIII. r. vádlott vonatkozásában a Debreceni Városi Bíróság 13.B.649/2002/2. számú, illetőleg a Hajdú-Bihar Megyei Bíróság, mint másodfokú bíróság 3.Bf.990/2002/2. számú határozataival jogerősen kiszabott 5 hónap felfüggesztett börtönbüntetés végrehajtásáról rendelkezett, továbbá döntött a lefoglalt nagyszámú bűnjel sorsáról és egyéb járulékos kérdésként a jelentős összegű bűnügyi költség viseléséről.

Az első fokú ítélet ellen egyrészt a nyilatkozattétel tárgyában fenntartott 3 napi határidőn belül az ügyész jelentett be fellebbezést I. r. vádlott terhére a kiszabott szabadságvesztés súlyosítása, a próbaidőre történő felfüggesztés mellőzése, valamint közügyektől eltiltás mellékbüntetés kiszabása végett. Írásban részletesen indokolt jogorvoslati kérelmében kifejtette, hogy álláspontja szerint az elsőfokú bíróság döntése meghozatalakor nem volt figyelemmel az anyagi jogszabály büntetés kiszabási elveire és a büntetési célokra. Így nem értékelte kellő súllyal az eljárás során feltárt súlyosító körülményeket, míg az enyhítő körülményeknek eltúlzott nyomatékot adott.

Az ítéletet másfelől védelmi fellebbezések támadták.

I. r. vádlott védője elsősorban felmentés, másodsorban enyhítés érdekében jelentett be fellebbezést a nyilatkozattételre ugyancsak fenntartott 3 napi határidőn belül (429. sorszámú utóirat).

V. r. vádlott védője ugyancsak a 3 nap gondolkodási időn belül elsődlegesen felmentés, másodsorban enyhítés céljából fellebbezett (430. sorszámú utóirat).

VI. r. vádlott védője a fenntartott 3 napon belül elsődlegesen a bíróság által megállapított cselekmény téves minősítése, egyben a kiszabott büntetés enyhítése céljából fellebbezett (431. sorszámú utóirat).

Az ítélet kihirdetésekor jelen volt VIII. r. vádlott elsődlegesen felmentés, másodlagosan enyhítés érdekében élt jogorvoslattal.

XII. r. vádlott az iratokhoz 457. sorszám alatt sorolva írásban, új meghatalmazott védője útján élt fellebbezéssel elsődlegesen felmentése, másodsorban a vele szemben alkalmazott büntetés enyhítése érdekében. E tekintetben megjegyzést érdemel, hogy a XII. r. terhelt fellebbezését az elsőfokú bíróság 461. sorszám alatt meghozott végzésével - mint elkésettet - először elutasította, majd a vádlott által benyújtott igazolási kérelemnek 464. sorszámú végzésével helyt adott, és a bejelentett fellebbezést joghatályosnak tekintette.

XIII. r. vádlott védője a határozat kihirdetésekor nyilatkozattételre fenntartott határidőn belül elsődlegesen felmentés, míg másodsorban enyhítés végett jelentett be fellebbezést (433. sorszámú utóirat).

XVII. r. vádlott az ítélet kihirdetésekor felmentése érdekében fellebbezett, míg a védelmében eljáró védő szintén az első fokú ítélet kihirdetésekor jelezte jogorvoslati szándékát elsődlegesen felmentés, míg másodsorban enyhítés érdekében.

XVIII. r. vádlott védője a határozat kihirdetésekor elsősorban felmentés, másodlagosan enyhítés érdekében fellebbezett.

XXI. r. vádlott az elsőfokú határozat részére történő kézbesítését követően írásban élt fellebbezéssel (455. sorszámú utóirat) elsődlegesen felmentés, másodsorban enyhítés érdekében, ezen felül védője a nyilatkozattételre fenntartott 3 napi határidőn belül ugyancsak fenti indokokkal terjesztett elő fellebbezést.

XXXIII. r. vádlott tekintetében védője élt joghatályos írásbeli fellebbezéssel a tényállás téves megállapítása, valamint téves jogi minősítés, védenccé felmentése érdekében (453. sorszám).

I. r., V. r., VI. r., XIII. r., XVIII. r. vádlottak részéről, valamint VIII. r. és XII. r. terhelték kirendelt védői részéről önálló jogorvoslati kérelem nem került előterjesztésre. Ezen felül XXXIII. r. vádlott a vele írásban közölt elsőfokú határozatot tudomásul vette.

III. r., IV. r., IX. r., X. r., XI. r., XV. r., XIX. r., XX. r., XXII. r., XXV. r., XXVI. r., XXVIII. r., XXXIV. r. vádlottak vonatkozásában senki nem élt jogorvoslattal, valamint megállapítható, hogy XIV. r. terheltnek a jogerős ítélet ellen utóbb bejelentett fellebbezését a Debreceni Ítéltábla Bf.II.238/2014/6. szám alatt 2014. május 19. napján kelt határozatával elutasította.

Így a Debreceni Törvényszék ítélete III. r., IV. r., IX. r., X. r., XI. r., XIV. r., XV. r., XIX. r., XX. r., XXII. r., XXV. r., XXVI. r., XXVIII. r., XXXIV. r. vádlottakat érintően első fokon, míg az ügyészi fellebbezés Be. 357. § (2) bekezdés szerinti visszavonása folytán - mivel védelmi jogorvoslatok előterjesztésére nem került sor - XXVII. r., XXIX. r. és XXX. r. vádlottakat érintően 2014. április 1. napján jogerőre emelkedett, így velük szemben a másodfokú felülbírálat a Be. 349. § (1) bekezdése alapján mellőzendő.

Ezen túlmenően jogerőre emelkedett, tehát a Be. 348. § (2) bekezdése értelmében nem képezheti felülbírálat tárgyát az elsőfokú bíróság I. r., V. r., VI. r., VIII. r. és XII. r. vádlottak vonatkozásában eszközölt felmentő rendelkezése sem, hiszen azzal szemben senki nem élt fellebbezéssel.

Megjegyzést érdemel, hogy a Debreceni Törvényszék a 2013. június 30. napján elhunyt XIV. r. vádlottal szemben 7.B.364/2009/456. számú, 2013. november 26. napján kelt, s 2013. december 6. napján jogerős végzésével, valamint még ügydöntő határozata meghozatala előtt VII. r., XVI. r. és XXIII. r. vádlottak tekintetében az eljárás megszüntetése felől döntött. II. r. vádlott vonatkozásában pedig egészségügyi állapotára tekintettel hozott rendelkezést az eljárás felfüggesztéséről.

Végül jelen ügy elkülönítése előtt az elsőfokú bíróság 7.B.468/2006/120. szám alatt 2009. június 24. napján kelt, s ugyanaznap jogerős ítéletével XXXI. r. és XXXII. r. vádlottakkal szemben már hozott ügydöntő határozatot.

A Debreceni Fellebbviteli Főügyészség Bf.113/2010/7-II. számú átiratában a védelmi perorvoslatokat alaptalannak találta, XXVII. r., XXIX. r., és XXX. r. vádlottak vonatkozásában - a fentebb jelzettek szerint - az ügyészi fellebbezést visszavonta, míg I. r. vádlott tekintetében módosítással tartotta fenn. Észrevétele szerint az elsőfokú bíróság a perrendi szabályok megtartásával megalapozott tényállást állapított meg, mely alapján okszerűen következtetett a terheltek bűnösségére, egyben védekezésüket teljes körben vizsgálta, s ítéletében indokolási kötelezettségének is eleget tett. A törvényszék helytállóan minősítette a vádlottak terhére rótt magánokirat-hamisítás vétségének minősülő elkövetési magatartásokat, és e cselekmények rendbelisége is helytálló, mivel az a hamis okiratok felhasználásával érintett jogviszonyok számához igazodik. Álláspontja szerint törvényesek a további cselekmények jogi minősítései is, ám az elsőfokú bíróság jogkövetkeztetése már téves a csalási cselekmények megnevezését, rendbeliségét és társtettesi avagy részesi megvalósítását illetően. A törvényszék ugyanis az igénylőként feltüntetett személyek felelőssége tárgyában helytelenül foglalt állást, mely az igénylésekben közreműködő személyek cselekvőségének téves jogi minősítéséhez vezetett. E körben eltért a 3/2011. számú BJE határozat előírásaitól is, mivel a cselekmények számát nem az igénylések illetve jogviszonyok számához igazította, hanem a folytatólágosság keretében értékelte. Ezen felül tévesen következtetett a társtettesi elkövetésre, valamint a cselekmények üzletszerű minősítésére is. Kifejtette álláspontját a Btk. 2. §-a tekintetében, ebben a kérdésben már osztva az elsőfokú bíróság által megjelölt indokokat, továbbá a büntetés kiszabásánál irányadó alanyi és tárgyi körülményeket csupán a cselekmények más minősítésével kapcsolatban szükségszerűen felmerültekkel tartotta indokoltnak helyesbíteni. I. r. valamint XVII. r. vádlott kivételével a további terheltekkel szemben alkalmazott joghátrányokat

túlnyomórészt törvényesnek találta azzal, hogy XII. r. és XVIII. r. vádlott esetében a járulékos rendelkezésként velük szemben korábban próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztések végrehajtásának elrendelése tárgyában meghozott döntés nem lehet alapos.

Összefoglalva ezért az átiratban kifejtett indokok alapján arra tett indítványt, hogy az ítélőtábla az első fokú ítéletet I. r., V. r., VI. r., VIII. r., XII. r., XIII. r., XVII. r., XVIII. r., XXI. r. és XXXIII. r. vádlottak cselekményük jogi minősítéseivel változtassa meg, ezen felül a I. r. vádlottal szemben kiszabott börtönbüntetést súlyosítsa és közügyektől eltiltás mellékbüntetést is szabjon ki, XVII. r. vádlott felfüggesztett szabadságvesztését pénzbüntetésre enyhítse, XII. r. és XVIII. r. vádlottak tekintetében mellőzze a felfüggesztett szabadságvesztések végrehajtásáról szóló ítéleti rendelkezést, valamint rendeljen el vagyonekmozgást I. r., V. r., VI. r., XII. r., XIII. r. és XVIII. r. vádlottak vonatkozásában, egyebekben pedig a határozatot hagyja helyben.

A bejelentett fellebbezések alapján az ítélőtábla a Be. 361. § (1) bekezdése szerint nyilvános ülést tartott, melyen a Debreceni Fellebbviteli Főügyészség jelenlévő képviselője továbbra is az írásbeli átiratban kifejtetteket tartotta fenn.

A fellebbezéssel élő I. r. vádlott védője a védenca tudattartalma tárgyában levont első bírói következtetéseket támadva elsődlegesen felmentés, másodsorban leginkább az időmúlásra, a terhelt egészségügyi állapotára valamint a korábban is hivatkozott sértetti közrehatás megállapításának szükségessége folytán az első fokon kiszabott büntetés enyhítése mellett érvelt.

V. r. és VI. r. vádlottak védői a törvényszéki ítélet indokai ismeretében elsődleges indítványaikat a terhelt felmentésére vonatkozóan nem tartották fent, a másodsorban hivatkozott enyhítésre irányuló perorvoslatot viszont igen. A cselekmények minősítése körében osztották ugyanis az átiratban kifejtett ügyészi álláspontot, mely érvelésük szerint az enyhébb megítélést is lehetővé teszi, de a hivatkozott részbeni felmentő rendelkezés szükségessége is a kiszabott büntetések enyhítését alapozza meg.

VIII. r. vádlott védője a terhelt fellebbezésében megfogalmazott irány szerint felszólalva elsődlegesen felmentés, másodlagos indítványként a büntetés enyhítése mellett foglalt állást.

XII. r. vádlott védelmében eljáró meghatalmazott védő szintén alaposnak tartotta védenca bizonyítottság hiányában történő felmentését, míg másodsorban a fellebbviteli főügyészségi indítvánnyal azonosulva védenca részesi minőségét hangsúlyozta. Ezért a több rendbeli, ám enyhébb megítélésű vagyon elleni cselekmény megállapítása esetén, a terhelt megváltozott személyi körülményeire is figyelemmel álláspontja szerint a szabadságvesztésnél enyhébb büntetés kiszabása mutatkozik indokoltnak.

XIII. r. vádlott védője perbeszédében mindenekelőtt az elsőfokú bíróság által értékelt bizonyítékok bizonyító erejét kérdőjelezte meg, s mivel a kétséget kizáróan nem bizonyított tény nem értékelhető a vádlott terhére, így a felmentést célzó fellebbezést változatlanul

fenntartotta, ám másodlagos indítványát is, mellyel a feltárt és hivatkozott enyhítő körülmények miatt a büntetés enyhítését kérte.

XVII. r. vádlott védelmében eljáró védő előterjesztett perorvoslatát ugyancsak fenntartotta mind az elsődleges indítvány, tehát védence felmentése, mind a másodsorban hivatkozott enyhítés tárgyában, utóbbi körben a terhelt eljárás során megtett ténybeli, részletes beismerő vallomását emelve ki az enyhítő körülmények sorából.

XVIII. r. vádlott védelmében a másodfokú eljárásra meghatalmazott védő a törvényszék ítéletével szemben bejelentett fellebbezés irányait fenntartotta, közülük részletesebben az enyhítést célzó perorvoslat mellett érvelt. Annak indokaként mindenekelőtt a fellebbviteli főügyész által kifejtetteket citálta, így a próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés végrehajtása elrendelését vélte alaptalannak, de a cselekmények - védence számára kedvezőbb - eltérő minősítése tárgyában elfoglalt ügyészi álláspontot is osztotta. Mindezek mellett álláspontja szerint a cselekmény óta bekövetkezett időmúlás is indokoltá teszi enyhébb büntetés kiszabását a XVIII. r. vádlottal szemben.

XXI. r. vádlott védője perbeszédében elsődlegesen a terhelt eljárás során megtett tényfeltáró beismerő vallomásának nyomatékos enyhítő hatását emelte ki, azaz az előterjesztett fellebbezés indokaként leginkább az alkalmazott joghátrány enyhítését tartotta alaposnak.

XXXIII. r. vádlott védője a nyilvános ülésen maradéktalanul fenntartotta a tényállás téves megállapításával indokolt, felmentésre irányuló jogorvoslati kérelmét.

A nyilvános ülésen jelenlévő I. r., V. r., VI. r., VIII. r., XII. r., XIII. r. vádlottak az utolsó szó jogán továbbra is vitatták, hogy bűncselekményt követtek volna el, míg XVIII. r. vádlott elismerte bűnösségét a terhére rótt bűncselekményekben, ezen felül rendezett családi körülményei hangsúlyozásával a vele szemben kiszabott büntetés enyhítését kérte.

A bejelentett perorvoslatok folytán az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét és az azt megelőző eljárást a Be. 348. § (1) bekezdése alapján teljes terjedelemben bírálta felül. Az ítélet tényállásának megalapozottságára, a bűnösség megállapítására, a bűncselekmény minősítésére, a büntetés kiszabására vonatkozó rendelkezéseket arra tekintet nélkül bírálta felül, hogy ki, milyen okból fellebbezett. A revízió elvének szem előtt tartásával ellenőrizte, hogy az elsőfokú bíróság megtartotta-e az eljárási szabályokat és vizsgálta az ítélet megalapozottságát is. Ennek során nem észlelt a Be. 373. § (1) bekezdés II. pontjában felsorolt olyan (un. abszolút) eljárási szabálysértést, amely az ítélet hatályon kívül helyezését indokolná, de egyéb, az ítélet megalapozottságát, és az eljárás törvényességét befolyásoló más (Be. 375. § (1) bekezdés) eljárási szabálysértés sem valósult meg. Bár az eljárás ésszerű időn belül történő lefolytatásának követelménye sérült, ám ez magából az ügy jellegéből következett, hiszen több vádlottas, bonyolult ténybeli és jogi megítélésű ügy elbírálására került sor és valójában az elsőfokú bíróság lehetősége szerint élt a büntetőeljárásról szóló törvény 279. § (3)-(4) bekezdései és 281. § (4) bekezdés második mondata szerinti szabályok- érdemi tárgyalás tartása egyes vádlottak távolmaradása mellett is - alkalmazásával.

Kisebbségi eljárás szabálysértésre ugyanakkor sor került, hiszen az elsőfokú bíróság annyiban eltért az eljárás szabályoktól, hogy a tárgyaláson kihallgatott tanúk egy részét 2011. március 1. napját követően is figyelmeztette a mentő körülmény elhallgatásának törvényi következményeire. Ez volt tetten érhető az ügyben 2011. november 28-30. illetve 2012. január 23-25. napjaira kitűzött határnapokon (302. és 339. számú jegyzőkönyvek szerint), holott ezzel kapcsolatosan a Be. 85. § (3) bekezdése ekkor már nem tartalmazott kötelező előírást, mivel a jogszabály 2010. évi CLXXXIII. törvény 134. §-a alapján eszközölt módosításra figyelemmel fenti időponttól kezdődően elegendő csakis a hamis tanúzás büntetése törvényi következményeire történő figyelmeztetés elhangzása. A törvényszék részéről alkalmazott formula egy része szükségtelen volt, mely azonban nem befolyásolta lényegesen a személyi bizonyítás törvényességét, hiszen a jelzett tárgyalási szak idején hatályos Be. 85. § (3) bekezdése szerint megkövetelt figyelmeztetés is elhangzott.

Az ítélet tábla a felülbírálat során megállapította, hogy az elsőfokú bíróság ügyfelderítési kötelezettségének messzemenőig eleget tett, igen széles körben vett fel bizonyítást. Ítélete túlnyomórészt megalapozott, azonban a törvényszék által rögzített tényállást a Be. 352. § (1) bekezdése alkalmazásával az iratok és részben a nyilvános ülésen elhangzottak alapján szükséges helyesbíteni, illetve kiegészíteni a következők szerint:

- XII. r. vádlott jelenleg a Kft. (.) alkalmazásában áll építőipari segéd munkásként, melyből havi 100.000 Ft összegű jövedelme származik (462. számú beadvány melléklete), továbbá ismételten élettársi kapcsolatban élnek XIII. r. vádlottal.
- XVII. r. vádlott tekintetében az ítélet 32. oldal negyedik bekezdéséből mellőzendő a Püspökladányi Városi Bíróság 2.B.139/2001/41. számú ítéletével jogerősen kiszabott felfüggesztett szabadságvesztés próbaidejének eredményes elteltére történő utalás.
- XVIII. r. vádlott jelenleg a Kft. (.) ügyvezetőjeként foglalkozik laptop-kereséssel, mely tevékenységéből havi 130.000 Ft bevallott jövedelme származik (197. számú jegyzőkönyv 35. oldal).
- XXI. r. vádlott rendelkezik állandó munkahellyel, mivel a Városi Fürdő alkalmazásában áll (248. számú jegyzőkönyv 6. oldal első bekezdés).
- XXXIII. r. vádlott a Bács-Kiskun Megyei Bíróság 8.B.979/2006/512. számú és a Szegedi Ítélet Tábla Bf.I.245/2010/38. számú határozataival jogerősen kiszabott 5 év börtönbüntetés letöltését 2013. március 23. napján megkezdte, mely szabadságvesztésből feltételes kedvezményrel 2016. február 10. napján, míg kitöltve 2017. március 10. napján szabadulhat.

Az ítélet tábla a tényállásból mellőzi az első fokú ítélet 45. oldal (5) bekezdésében írt, a Közalapítvány által közvetített juttatást igénylők tudattartalmával kapcsolatos végkövetkeztetést.

A fentiek szerint kiegészített, illetve helyesbített tényállás már teljes mértékben megalapozottá vált, mentes a Be. 351.§ (2) bekezdésében felsorolt hiányosságoktól, ezért a Be. 352. § (2) bekezdése szerint a másodfokú eljárásban irányadónak tekinthető.

A tényállás megalapozottsága körében megtett revízió során az ítéletábra észlelte, hogy valójában nemcsak a felmentést célzó védelmi fellebbezések vitatták annak helyes voltát, de a jogi minősítés tárgyában elfoglalt állásponttal kapcsolatos ügyész, valamint ahhoz kapcsolódó védelmi érvelés szintén érintette azt. A perbeszédok során citált eseti döntések (BH2011.123., BH2014.172.) sem lehettek alkalmasak ugyanis annak szemléltetésére, hogy a cselekmény folytatólagos egységként avagy halmazatként értékelendő, illetőleg a tettesi vagy részesi elhatárolás kérdésében ne volna egységes a bírói gyakorlat. Valójában a bizonyítás eredménye bír alapvető jelentősséggel az elkövető tudattartalmára levont következtetés során, ami már kétségtelenül eredményezhet eltérő döntéseket. Mindig a bizonyítás eredményétől függ ugyanis, hogy a juttatást igénylő - tudatában annak, hogy neki nem jár az adott támogatás -, avagy ennek hiányában az igénylésben közreműködő egyéb személyek valószínű-e meg tettesként az adott cselekményt.

Jelen ügyben a törvényszék az ügy eldöntése szempontjából lényeges bizonyítékokat beszerezte és azokat kimerítő alapossággal, a logika szabályai szerint értékelte. Tényállási pontonként vont a mérlegelés körébe a terheltek és a tanúk vallomásait, az igénylés során keletkezett és más lényeges okiratokat, mint ahogy egyes vádlottak esetében az igazságügyi-elmeorvos szakértői vélemények megállapításait is.

A bizonyítékokat egyenként és kölcsönösen, több oldalról, a perrendnek megfelelően értékelte. Nem tévedett, amikor a vádlottak büntetőjogi felelősséget vitató vallomásaival szemben a tényeket elsősorban az objektív adatokra, valamint az azokat alátámasztó tanúvallomásokra alapította.

Az elsőfokú bíróság tevékenysége abban bizonyult kifogásolhatónak, miszerint a bizonyítékok értékelése során összességében és általában véve következtetett arra, hogy - bár egyes eseteknél ismereteik hiányára kétség kívül utaltak adatok - az igénylők alapvetően tévedésben voltak a kérelmeik beadása során, mely azonban helytelen ténybeli következtetés.

Rögzítésre érdemes, hogy az igénylők túlnyomó részével szemben az eljárás megszüntetése megrovás alkalmazásával is zárult, ám kétségtelen, hogy az e körben hozott ügyész határozatnak anyagi jogereje nincs.

Ellenben az ítéletábra valóban megalapozottnak találta a fellebbezési főügyészség által előterjesztett érveket azzal kapcsolatban, hogy az igénylők a juttatás jogcímének hiányáról a folyósítandó pénzösszeg jogtalanságáról valamennyi esetben tudomással kellett, hogy bírjanak. Számos olyan körülmény megfelelő értékelése maradt el ugyanis, mely a juttatás megszerzése érdekében tett igénylői magatartások célzatos, tudatos jellegét igazolja. Az ítéletábra ebben a körben osztja a fellebbezési főügyészség által kifejtetteket, nevezetesen a személyazonosító okmányok átadása fénymásolás érdekében, az igényléssel kapcsolatos dokumentáción legtöbb esetben elfekvő aláírások, a pénzintézeteknél megtett személyes számlanyitási, a püspökladányi utcában lakók részéről egyazon időpontban eszközölt igényérvényesítés és tömeges ténybeli, történelmi alapot nélkülöző hivatkozásaik elhurcolásuk helyére és annak körülményeire, valamint a felvett pénzösszeg aránytalan megosztása a terheltekkel és az igénylésben közreműködő további ismeretlen személyekkel

mind olyan körülmény, mely az elsőfokú bíróság tudati tények körében elfoglalt helytelen álláspontját tükrözi. A Közalapítvány által megújítás céljából visszaküldött igénylési ívek ismételt benyújtásának elmaradása tekintetében ugyancsak hiányos az első bírói indokolás, mely nem értékelte kellő súllyal bíró magyarázatként a megújításból eredő büntetőjogi következményektől való félelmet. Azokban az esetekben pedig, ahol a kérelem pontosítása után újabb benyújtásokra került sor, egyértelmű következtetési alapot szolgáltatnak arra vonatkozóan, hogy az igénylők a keletkezett juttatást mindenképp - még a valótlán adatok megismétlése árán is - meg akarták szerezni, melynek jogtalan voltát kétségtelenül fel kellett ismerniük.

Ezen kisebb módosítás mellett viszont a törvényszék mérlegelése kifogástalan, okszerű és azzal a továbbiakban a másodfokú bíróság is egyetértett. A felmentésre irányuló védelmi fellebbezések egyik vádlottnál sem hoztak fel olyan körülményt, mely az elsőfokú bíróság ténymegállapításainak helyességét megkérdőjelezné. Az eltérő tényállás megállapítására irányuló védelmi fellebbezések lényegében a bizonyítékok értékelésén keresztül támadják a megalapozott tényállást, mely a tényálláshoz kötöttség elvéből kiindulva nem vezethet eredményre (Be. 351-352. §), ugyanakkor a másodfokú bíróság viszonylag széleskörű revíziós lehetőségeiből adódóan a törvényszék által rögzített történeti tényekből a terheltek és az igénylők tudattartalmára vonatkozó, jelen másodfokú ítéletben megjelenő ellentétes következtetés levonható volt (BH1998.526.).

Összességében a törvényszék törvényesen vont következtetést a fellebbezéssel érintett vádlottak bűnösségére, de a vagyon elleni - közelebbről csalási - cselekmények minősítése során helytelen megállapításokra jutott. Mivel az ítélet tábla szerint az igénylőknek tisztában kellett lenniük kérelmeik jogtalan voltával, így téves az első bírói jogkövetkeztetés a tekintetben is, hogy az igénylések során közreműködők - közöttük a fellebbezéssel érintett vádlottak - a cselekmények társtettesei a máig ismeretlen személyekkel együtt. Ám ugyanígy téves a közreműködői cselekvőségek folytatólagos egységként történő értékelése.

Az ítélet tábla e tekintetben a 3/2011 (X. 14.) Büntető jogegységi határozatban foglaltakat vette irányadónak arra az álláspontra jutva, hogy az eljárás tárgyává tett cselekmények száma az igénylések számához igazodik. Jelen ügyben a cselekmények tetteseként az igénylői kör határozható meg, a közreműködők pedig az adott cselekményeknek a felbujtói avagy bűnsegédei attól függően, hogy az igények benyújtását maguk kezdeményezték, vagy azokhoz segítséget nyújtottak. A részes bűncselekményeinek rendbelisége és minősítése ugyanis a tettesi alapcselekményhez igazodik. Kizárt a folytatólagos egységként való értékelés még egységes részesi akarat-elhatározás esetén is. (3/2011 (X. 14.) BJE Határozat I. pont).

Az első bírói állásponttal szemben a cselekmények üzletszerűen sem minősülhetnek, mely tekintetben ezúttal a 3/2011 (X. 14.) BJE Határozat II. számú pontja ad iránymutatást. Ennek értelmében amennyiben a felbujtó rendszeres haszonszerzésre törekedve több tettest bír rá ugyanolyan vagy hasonló egy-egy olyan bűncselekmény elkövetésére, amelynek az üzletszerű elkövetés a minősítő körülménye, e minősített esetért felelősséggel csak akkor tartozik, ha az üzletszerűség a tettesi bűncselekmény tekintetében is

megállapítható. Egyéb esetben a felbujtó ilyen magatartása kizárólag a büntetés kiszabása körében értékelendő. Ez az elv értelemszerűen vonatkozik arra az esetre is, ha a többszöri felbujtás olyan alapcselekményeket vált ki, amelyeket a társtettesek nem üzletszerűen követnek el, továbbá arra a bűnsegédre is, akinek cselekménye nem üzletszerűen elkövetett tettesi alapcselekményhez kapcsolódik.

Ezzel együtt a minősítés felülbírálati körében az ítéletábrának mindenek előtt abban kellett állást foglalnia, hogy a Btk. 2. §-ra figyelemmel az elkövetés vagy elbírálás idején hatályos büntető anyagi jogi szabályok biztosítják-e a kedvezőbb elbírálást a vádlottak számára. Az elsőfokú bíróság ítélete meghozatalkor helyesen jutott arra a következtetésre, hogy az idézett törvényhely fő előírása szerint a bűncselekmények elkövetésekor hatályos büntető törvényt kell alkalmazni. E vizsgálatot azonban a másodfokú eljárásban is el kellett végezni, különös tekintettel arra, hogy 2013. július 1. napján - tehát az elsőfokú ügydöntő határozat meghozatalát követően - új büntető törvény lépett hatályba a 2012. évi C. törvénnyel. Ezért az ítéletábra is elemezte az általános és különös részi szabályokat, majd megállapította, hogy összhatásaiban az új törvény egyik terhelt vonatkozásában sem enyhébb, sőt kifejezetten hátrányosabb, hiszen az eljárás tárgyát képező cselekmények elkövetésekor hatályos szabályok nem tartalmazták a büntetés kiszabása körében az úgynevezett középértékű történő kiindulást, ami az ide vonatkozó miniszteri indoklás szerint a fokozatosan szigorodó büntető jogpolitika eredményeként került vissza a büntető kódexbe. Márpedig az elbírálás idején hatályos Btk. 80. § (2) bekezdése akként rendelkezik, hogy határozott ideig tartó szabadságvesztés kiszabásakor a büntetési tétel középértéke irányadó, mely a büntetési tétel alsó és felső határa összegének fele. Nyilvánvaló, hogy ezen új törvényi szabályozás alkalmazása adott esetben súlyosabb büntetés kiszabásának követelményét vetítené előre, melyen még a feltételes szabadságra bocsátás lehetőségének legkorábbi, törvényben meghatározott időpontjára vonatkozó rendelkezés sem enyhítené. Ezen felül az elsőfokú bíróság által is helytállóan hivatkozott és alkalmazott enyhítő szakasz (1978. évi IV. törvény 87. § (2)-(3) bekezdései illetve a Btk. 82. § (3)-(4) bekezdései) esetén felmerülő pénzbüntetéssel kapcsolatos törvényi szabályozás is kedvezőbb az elkövetés időpontjában hatályos törvény szerint.

Ily módon a másodfokú eljárás során is az eljárás tárgyát képező cselekmények elkövetése idején hatályban volt 1978. évi IV. törvény rendelkezéseit kellett alkalmazni, mely alapján a fentebb kifejtettek szerint valamennyi fellebbezéssel érintett vádlott csalási cselekményei az 1978. évi IV. törvény 318. § (1) bekezdésében meghatározott, és a (4) bekezdés a) pontja szerint minősül és büntetendő csalás büntettként minősíthetők, figyelemmel az 1978. évi IV. törvény 138/A. § b) pontjában írtakra, igazodva az egyes tényállási pontok szerinti igénylésekkel okozott vagy okozni kívánt kár összegéhez. Ezen cselekményeknek pedig az 1978. évi IV. törvény 21. § (1) bekezdése szerinti felbujtói vagy (2) bekezdése szerinti bűnsegédei, attól függően, hogy az igények benyújtását maguk kezdeményezték, vagy azokban az igénylőknek segítettek.

A törvényszék a kifejtettek szerint alapvetően helytállóan foglalt állást a bűnösség kérdésében, és ugyanígy járt el, amikor megállapította, hogy a bizonyítékokat mérlegelve mely tényállási pontok tekintetében nem lehet minden kétséget kizáróan következtetni a terhelt bűnösségére (első fokú ítélet 410. oldal). Ellenben részben téves álláspontot

képviselt akkor, amikor úgy ítélte meg, hogy a megjelölt tényállási pontok részcselekményeinél - mivel kételymentes bizonyítékok hiányában bűnösség megállapítására nem kerülhet sor - külön felmentő rendelkezés meghozatalának nincs helye, ez pedig ismét a bűncselekmények anyagi halmazatával kapcsolatos, fent jellemzett téves jogi álláspontból következett.

Így az e tekintetben a Be. 6. § (3) bekezdés b) pontjával indokolt alakszerű felmentő rendelkezések deklarálására a felülbírálattal érintett I. r., V. r., VI. r., VIII. r. vádlott vonatkozásában jelen másodfokú ítélettel került sor azzal a megjegyzéssel, hogy miután az másodfokon nem eredményezett eltérő döntést a bűnösségre levont következtetésben az elsőfokú bíróság állásfoglalásához képest, így a Be. 386. § (1) bekezdés c) pontja szerinti harmadfokú eljárás lehetősége nem is merülhetett fel.

A közbizalom elleni, továbbá a megalapozott tényállás alapján az első fokú ítéletben megjelölt és osztható álláspont szerint (402. oldal (1) bekezdés) az utólagos bűnkapcsolat folytán orgazdaságnak illetve bűnpártolásnak minősített egyes terhelti cselekvések körében elfoglalt első bírói rendelkezés már minden tekintetben helytállónak bizonyult.

A törvényszék a fellebbezéssel érintett vádlottaknál a büntetés kiszabása során irányadó alanyi és tárgyi körülményeket maradéktalanul feltárta, melyek kizárólag az ítélőtábla által eszközölt jogi minősítések változásaira tekintettel érdemelnek pontosítást illetőleg kiegészítést.

Így I. r., V. r., VI. r., VIII. r., XII. r., XIII. r. és XVIII. r. vádlott esetében a bűnhalmazatban szereplő cselekmények nagy száma és az üzletszerű elkövetés (3/2011 (X. 14.) BJE határozat II. második mondata) súlyosító tényezőként jelentkezik. XVII. r. vádlott vonatkozásában pedig az első fokú ítéletben megjelöltek mellett az képez további súlyosító körülményt, hogy a terhére rótt cselekményt felfüggesztett szabadságvesztés próbaideje alatt állva követte el. Valamennyi vádlott esetében mellőzendő viszont a súlyosító körülmények köréből a társtettesi minőségre történő utalás.

Enyhítő hatással pedig I. r., V. r., VI. r., VIII. r., XII. r., XIII. r., XVII. r., XVIII. r. és XXXIII. r. vádlottak vonatkozásában megállapítható egyes cselekmények kísérleti szakban rekedése hozható fel, valamint XVIII. r. vádlott terhelténél az ítélőtábla előtt megtett beismerő vallomása, melynek enyhítő mértékét azonban kisebbíti, hogy arra csak közvetlenül az eljárás jogerős befejezése előtt, a másodfokú nyilvános ülésen került sor.

A büntetést a céljának szem előtt tartásával úgy kell kiszabni, hogy az igazodjon a bűncselekmény tárgyi súlyához, a bűnösség fokához és az elkövető társadalomra veszélyességéhez is. A büntetéskiszabás során a büntetőjog általános elveire, és az Alaptörvényből fakadó alkotmányos követelményekre is figyelemmel kell lenni. „A büntetéssel történő jogkorlátozásnak meg kell felelnie az arányosságnak, a szükségszerűségnek és az ultima ratio elveinek”. (1214/B/1990AB határozat)

A szankció arányossága azt is jelenti, hogy a hasonló tett elkövetőit hasonló büntetéssel kell súlytani az elkövetett tettehez és a bűnösség mértékéhez is viszonyítva, de az

arányosság vizsgálata a sérelem, a kár, a bűnösség foka, a bűncselekmények súlya egybevetését is feltételezi. Az arányosság jelenti a tetтарыányosságot, és több elkövető esetén az ítélet belső arányossága sem hagyható figyelmen kívül, de a büntetésnek az elkövető személyiségéhez is igazodnia kell. Az egyéniesítés azonban nem sértheti a bírói gyakorlat egységének elvét, amely a jogbiztonság és a törvény előtti egyenlőség szempontjából alapvető. Ennek megfelelően a hasonló súlyú bűncselekményekre, illetve hasonló személyi körülményekkel jellemzett elkövetőkkel szemben nem szabad lényegesen eltérő szankciókat alkalmazni. A bíróság számára kiindulópontot a törvény különös részében meghatározott büntetési tételkeret adja meg, mely jelen ügyben a másodfokú eljárásra jelentősen szűkült a törvényszék ítélete szerinti minősítéshez igazodóhoz képest.

Mindezek mellett a büntetett előéletű és a bűnhalmazatban álló cselekmények rendkívül nagy számát megvalósító I. r. vádlottal szemben kiszabott 2 év - végrehajtásában a törvényi maximum szerinti próbaidőre felfüggesztett - börtönbüntetés, valamint XXI. r. és XXXIII. r. vádlott vonatkozásában alkalmazott próbára bocsátás intézkedés 3 illetőleg 2 évben meghatározott tartama - a cselekmény büntetési jellege folytán is - nem tekinthető eltúlzottnak, tetтарыányos és alkalmas az 1978. évi IV. törvény 37. §-ban írt büntetés kiszabási célok elérésére. Az I. r. terhelt büntetése összhangban áll az 1978. évi IV. törvény 83. § (1) bekezdésében megfogalmazott büntetés kiszabási elvekkel is, túl enyhének nem tekinthető a feltárt és értékelt bűnösségi körülmények körében, tehát lényeges súlyosítása nem indokolt, ezért az I. r. vádlott tekintetében előterjesztett ügyészi fellebbezés eredményre nem vezethetett.

I. r., XXI. r. és XXXIII. r. vádlottak vonatkozásában bár egyöntetűen kimondható, hogy értelemszerűen túl szigorú joghátrányok sem születtek, az első fokú ítélet jelentősebb enyhítésére nincs megfelelő ok, így az ítéletábla az enyhítést célzó védelmi fellebbezéseket e terheltek esetében nem találta alaposnak.

V. r., VI. r., VIII. r., XII. r., XIII. r., XVII. r. és XVIII. r. vádlottakat érintően az enyhítést célzó védelmi fellebbezések alaposnak mutatkoztak, hiszen a csalás megváltozott minősítése, így enyhébb büntetési tételkerete, valamint a feltárt bűnösségi körülmények lehetőséget adtak büntetéseik jelentős enyhítésére. E körben az ítéletábla szerint feltétlenül szükséges utalni arra, hogy amikor ilyen hosszú időre nyúlik egy büntetőeljárás, akkor az mindenképpen felveti a tisztességes eljárás betartásának vizsgálatát, melynek hangsúlyos része az ésszerű időben történő határozathozatal is. Nagy nyomatékka emelendő ki, hogy leginkább a tetemes, és az elsőfokú bíróság által is hivatkozott, a terhelteknek fel nem róható időmúlás tette indokoltta az említett vádlottakkal szembeni igen méltányos büntetések kiszabását, mellyel kompenzálható volt azon körülmény, hogy a büntetőeljárás terheit igen hosszú ideig kellett elviselniük, ami végül a büntetés nemének kiválasztásában is megnyilvánulhatott.

Az ítéletábla megítélése szerint V. r., VI. r., VIII. r., XII. r., XIII. r., XVII. r. és XVIII. r. terheltek esetében az 1978. évi IV. törvény 87. § (2) bekezdés e) pontja szerinti enyhítő szakasz alkalmazásával az 1978. évi IV. törvény 51-52. §-ban meghatározott pénzbüntetés is elegendő, ám egyben szükséges is az 1978. évi IV. törvény 37. §-ban rögzített büntetési célok megvalósulásához, s az említettek tekintetével a 83. § (1) bekezdésében írt

büntetéskiszabási elveknek ugyancsak megfelel. A rendelkező rész szerint kihirdetett napi tételszámok igazodnak a belső arányosság követelményeihez is, míg az egy napi tétel összegének meghatározása a terheltek eljárás során feltárható személyi, vagyoni és jövedelmi viszonyaihoz volt igazítható. XVII. r. vádlott tekintetében megjegyzést érdemel, hogy nála nem is nyílt volna lehetőség az első fokú ítélet szerint kiszabott szabadságvesztés végrehajtásának próbaidőre való felfüggesztésére. Az aggálytalan előéleti adatok ugyanis azt mutatták, hogy e terhelt a Püspökladányi Városi Bíróság 2003. szeptember 29. napján kelt és ugyanaznap jogerős 2.B.139/2001/41. számú ítéletével kiszabott 10 hónap börtönbüntetés végrehajtásában 1 évre történő felfüggesztésére tekintettel a próbaidő hatálya alatt állva követte el a 63. számú tényállási pontban jellemzett bűncselekményt, mivel a XVII. r. vádlott által felbújtott igénylése ténylegesen már az említett próbaidő idején, 2003. október 14. napján érkezett be a Közalapítványhoz, mely cselekmény ugyan kísérleti szakban rekedt, hiszen az igényelt összeg kiutalására végül nem került sor, ám az elkövetési magatartás befejezésére nyilvánvalóan az igény beérkezésének napja az irányadó.

XII. r. és XVIII. r. vádlottak vonatkozásában alkalmazott felfüggesztett szabadságvesztések végrehajtásának elrendelése tárgyában hozott döntés mellőzése volt szükséges, melynek indoka kettős. Egyrészt a másodfokon kiszabott enyhébb büntetési nem, a pénzbüntetés miatt az elsőfokú bíróság részéről felhívott 1978. évi IV. törvény 91. § (1) bekezdés b) pontja szerinti törvényhely alkalmazására nem nyílhatott lehetőség, hiszen a terheltekkel szemben nem végrehajtandó szabadságvesztés kiszabására került sor. Másfelől viszont az volt megállapítható, hogy sem a XII. r. vádlott vonatkozásában a Debreceni Városi Bíróság 2001. november 8. napján jogerős 53.B.3217/2001/2. számú határozatával kiszabott - 2 évi próbaidőre felfüggesztett - 6 hónap fogház, sem a XVIII. r. vádlott tekintetében a Debreceni Városi Bíróság 2002. szeptember 9. napján jogerős 13.B.649/2002/2. számú ítéletével kiszabott - szintén 2 év próbaidőre felfüggesztett - 5 hónap börtön végrehajtása érdekében nem történt intézkedés elévülési időn belül. Márpedig az 1978. évi IV. törvény 68. § (1) bekezdése szerint a próbaidő leteltének napjával kezdődő, a 67. § (1) bekezdés d) pontja alapján meghatározható 5 éves elévülési idő az első fokú ítélet 2013. április 2. napjáig nyilvánvalóan eltelt.

A jelen másodfokú határozatban rögzített vagyoneklobzás szükségességét illetően a fellebbviteli főügyészség álláspontját osztotta az ítélőtábla, melyről az elsőfokú bíróság a törvény kötelező előírása ellenére nem rendelkezett. Az 1978. évi IV. törvény 77/B. § (1) bekezdés a) pontja értelmében ugyanis vagyoneklobzást kell elrendelni arra a bűncselekmény elkövetéséből eredő vagyonra, melyet az elkövető a bűncselekmény során vagy azzal összefüggésben szerzett. Ezen szabály alkalmazása kötelező és nem akadályozza, hogy a bűncselekmény elkövetéséből szerzett vagyon már nincs meg, mert azt az elkövető felélte vagy más személynek bocsátotta rendelkezésére. A vagyoneklobzás célja a bűnös úton elért vagyongyarapodás elvonása, mivel a bűncselekmény nem képezheti sem gazdagodásnak, sem újabb bűncselekmény elkövetésének anyagi alapját, ám annak sincs jelentősége, hogy az elkövetőnek van-e bármilyen vagyona (BH2009.133.). Bár adott esetben az érintett terheltek egy részénél pontosan nem lehetett meghatározni, milyen vagyon elérésére törekedtek a bűncselekmények elkövetésével, ellenben az egyetemleges kötelezés tilalmát is szem előtt tartva a megállapított tényállás alapján legalább a

rendelkező részben meghatározott összegű vagyongyarapodás ténye megállapítható volt. Szükséges utalni arra, hogy a vagyonelkobzás intézkedésnek másodfokon történő elrendelése a Be. 354. § (5) bekezdése alapján nem esik a súlyosítási tilalom hatálya alá.

Az iratokból kitűnően a Debreceni Törvényszék ugyan 2013. január 23. napjára is tűzött, ám végül nem tartott érdemi tárgyalást (416. számú jegyzőkönyv). Az ítéletábra észlelte, hogy az első fokú határozat bevezető része ezen időpontot is tartalmazza, melynek feltüntetését a Be. 258. § (1) bekezdés c) pontját szem előtt tartva jelen határozatával mellőzte.

Törvényesek az ítélet egyéb, bűnjelekre és a bűnügyi költség viselésére vonatkozó rendelkezései.

Mindezekre figyelemmel a Debreceni Ítéletábra a Debreceni Törvényszék ítéletét a Be. 372. § (1) bekezdése alapján a jelzett körben megváltoztatta, míg helyes rendelkezéseit a Be. 371. § (1) bekezdésére utalással helybenhagyta, egyben a Be. 258. § (2) bekezdés b) pontjából következőleg rögzítette a vádlottak jelenlegi lakó- illetve tartózkodási helyére, valamint érvényes személyazonosító okmányára vonatkozó adatokat is.

A másodfokú eljárásban felmerült bűnügyi költségről a Be. 381. § (1) bekezdése alapján történt rendelkezés.

Debrecen, 2014. szeptember 1.

Dr. Elek Balázs sk. . Bakó József sk. . Gömöri Olivér sk.  
a tanács elnöke a tanács tagja, előadó bíró a tanács tagja

ZÁRADÉK: A Debreceni Törvényszék 7.B.364/2009/427. számú ítélete a másodfokú határozatban írt változtatásokkal I. r., V. r., VI. r., VIII. r., XII. r., XIII. r., XVII. r., XVIII. r., XXI. r. valamint XXXIII. r. vádlottak vonatkozásában a mai napon jogerőre emelkedett, és a I. r. vádlott vonatkozásában kiszabott felfüggesztett szabadságvesztés kivételével végrehajthatóvá vált.

Debrecen, 2014. szeptember 1.

Dr. Elek Balázs sk.  
a tanács elnöke

A kiadmány hitelül:

Kiadó.

